

Osztatlan tanárképzés

Pedagógiai-pszichológiai komplex záróvizsga témakörök (2019)

- 1. Az oktatás eredményessége nemzetközi kontextusban, az eredményes iskola tényezői, iskolafejlesztés és eredményes iskola**
Nemzetközi iskolaeredményesség-vizsgálatok és az iskolafejlesztés szakaszai. Eredményességvizsgálatok tanulságai és iskolafejlesztés. Hazai tapasztalatok az eredményességet befolyásoló tényezőkkel kapcsolatban. A PISA – vizsgálatok tapasztalatai az oktatási rendszerek eredményességéről.
- 2. Tanári kommunikáció, osztálytermi interakciók**
A pedagógiai kommunikációtan fogalma. A pedagógiai kommunikáció sajátosságai. A tanári beszéd – előadás, kérdések. A nonverbális tanári kommunikáció. Az osztálytermi kommunikáció szintjei. Az interakciók kutatásában alkalmazható módszerek. Metakommunikáció jelentése, non-verbális és metakommunikáció megkülönböztetése. A tanár kommunikációs készségei, eszközei. Az új típusú médiumok kommunikációs formákra gyakorolt hatása. A közösségi média alkalmazási lehetőségei az oktatásban.
- 3. Nézetek a pedagógus szakmáról. Reflektivitás és önismeret a pedagógus munkájában, reflektivitást fejlesztő módszerek.**
A pedagógiai nézet fogalma. A pedagógusok pedagógiai nézetei. A reflektív gondolkodás fogalma, fázisai. A reflektivitás fajtái és jellemzői. A reflexió szerepe a szakértővé válásban, Dreyfus szakaszai. A portfólió, mint az önreflexió egyik eszköze.
Az önismeret jelentősége és lehetőségei a tanári munkában. Reflektivitás online környezetben.
- 4. A neveléstudomány kutatási módszerei. A tanulók megismerésének módszerei. Az esettanulmány készítésének folyamata és szerepe a tanulók fejlesztésében**
Kvantitatív és kvalitatív neveléstudományi kutatások. A pedagógiai kutatás célja, tárgya, jellemzői, megtervezése. Adatok gyűjtése, elemzése, értelmezése. A tanulói megismerés célja és etikai dilemmái. A megismerés lépései és módszerei (megfigyelés, kérdőív, interjú, dokumentum-elemzés). A tanulók különböző jellemzőinek (kognitív, emocionális, társas stb.) és szociális kapcsolatrendszerének megismerési módszerei. Az esettanulmány készítésének folyamata, az esettanulmány alapján tervezhető pedagógiai feladatok. Online források.
- 5. A pedagógiai képességek. A pedagógussá válás folyamata.**
A pedagógiai képességeket meghatározó tényezők. A pedagógiai képességek rendszere. A tanári kompetenciák. A sztenderdizált tanári képesítési követelmények. A tanári alkalmasságot jelző indikátorok. A tanári pályaorientáció, folyamatos szakmai fejlődés lehetőségei. Az IKT és médiakompetencia a tanári kompetencia-rendszerében. Az elektronikus Portfólió.
- 6. Tanulói közösségek, iskolai csoportok, a tanár szerepe az iskolai közösségek alakításában, diákönkormányzatot, tanulói önszerveződést támogató tevékenységek. Nevelési feladatok tanórán kívül**
A csoport mint szociálpszichológiai jelenség. Az iskolai csoportok csoporttá válásának feltételei, a csoportfejlődés folyamata, osztály- és csoportnormák alakulása. Referenciacsoportok. Társas helyzet jelentősége és megismerésének lehetőségei. Csoportközi viszonyok az iskolában. A szociális kompetenciák és azok iskolai fejlesztésének lehetőségei. Tanórán kívüli nevelés feladatai, típusai, feltételei, szinterei. Tanórán kívüli nevelés iskolán kívüli szinterei. A szabadidő hasznos eltöltésének segítése. Az online közösségek szerepe a tanulásszervezésben.
- 7. Az iskola szervezete, szervezeti kultúra és vezetés, együttműködések iskolán belül és kívül**

A szervezet fogalma, a szervezet mint pozíciók együttese, a szervezeti struktúra és funkciók. Az iskola szervezetének, struktúrájának sajátosságai. A célok és funkciók, az iskolavezetés, a feladatmegosztás és a légkör jellemzői. Szervezet és környezet relációja. A tantestület mint csoport. Kapcsolattartás az iskolán kívüli intézményekkel, (Nevelési Tanácsadó, Logopédiai hálózat, Gyermekjóléti Szolgálat stb.) együttműködés szülőkkel, kollégákkal és más szakemberekkel. Kollaborációs tevékenység online környezetben. Tartalomkezelő rendszerek. Innovatív oktatási módszerek és technológiák.

8. Pedagógiai helyzetek, pedagógiai konfliktusok és megoldási lehetőségei

A pedagógiai esetek megközelítésének és elemzésének szempontjai. A konfliktusok klasszifikálásának lehetőségei. A problémamegoldás lépései. Konfliktusok kezelése interperszonális viszonyokban és csoportban, a konfliktuskezelés módjai. A pedagógus feladatai a konfliktusmegoldásban. Virtuális közösségi élet, regisztráció és adatbiztonság.

9. A tehetséges tanulók támogatása, tehetséggondozás

Tehetség-felfogások, tehetség-modellek. A tehetség összetevői, főbb tehetségterületek. A tehetség felismerésének pedagógiai módszerei. A tehetséggondozás típusai. A tehetség-összetevők (képesség – kreativitás – motiváció) fejlesztésének módszertani lehetőségei a tanári munkában. Személyre szabott tanuló-központú tanulási programok tervezése. Online tudásbázisok és virtuális könyvtárak.

10. A pedagógus feladatai a hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai esélyeinek növelésében

A sajátos nevelési igény értelmezése – nemzetközi és hazai kategóriái. A SNI tanulók csoportjai (gyógypedagógiai problémák, tanulási korlátok.) Kompetenciák és megoldási lehetőségek. A hátrányos helyzet értelmezése. A hátrányos helyzetű tanulók főbb jellemzői. A pedagógus munkáját segítő szakemberek. Az együttműködés lehetőségei. Az IPR, IPR tapasztalatok a pedagógus munka támogatására. A kívánatos nevelői attitűd az SNI és hátrányos helyzetű tanulók nevelésében- oktatásában.

11. Differenciált oktatás, adaptivitás.

A differenciálás fogalma. A differenciálás oktatáspolitikai vonatkozásai. A differenciálás, mint tanulásszervezési és pedagógiai elmélet és gyakorlat. A differenciálás nemzetközi gyakorlata. Differenciálás a nevelésben, tanulásban. Egységesség és differenciálás. Adaptivitás, az adaptív oktatás fajtái lehetőségei, adaptív tanulási környezet. A tanulási problémák különböző súlyossági fokai, tanulási nehézségek, tanulási zavarok, részképesség-zavarok, tanulási akadályok jellegzetességei és megsegítésének módjai. A hagyományos és elektronikus tanulási környezet eszközzrendszere és módszertani különbségei.

12. Oktatási egyenlőtlenségek és az oktatás méltányossága

Az oktatási egyenlőtlenségek értelmezése. A tanulói teljesítmények, szelekció és szegregáció. Az oktatási egyenlőtlenségek területei: a települési, a nemek közötti, az intézmények és képzési programok közötti, a roma tanulókat érintő, valamint az egyéni különbségek mentén leírható egyenlőtlenségek. A méltányosság alapelve, s alkalmazása az oktatásban.

13. Integráció, inklúzió és szegregált oktatás kérdései

A szegregált oktatás területei. Az integráció fogalma. Az integráció/együttnevelés nemzetközi modelljei. A befogadó/inkluzív iskola jellemzői. Az integráció formái és modelljei. Integráció, inklúzió és szegregáció (érvek, ellenérvek, példák, gyakorlatok).

14. Önszabályozó tanulás, tanulásfejlesztés

A tanulást és az önszabályozó tanulást befolyásoló külső-belső tényezők, hatásuk a tanítási-tanulási folyamatra. Tanulási stílusok, tanulási stratégiák. A tanulásfejlesztés általános kérdései. Az

önszabályozó tanulást meghatározó kognitív és affektív tényezők fejlesztése az iskolában, indirekt és direkt tanulásfejlesztés legfontosabb feladatai serdülőkorban.

15. AZ IKT lehetőségei az oktatásban és a tanulásban.

Taneszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésén alapuló rendszerszemléletű pedagógiai - oktatástechnológiai tervezés kérdései. Hagyományos és elektronikus anyagok csoportosítása, értékelése (digitális tankönyvek, taneszközök, tanulási források elemzése, médiakiválasztási szempontok). Az elektronikus tananyagtervezés lépései. Az (elektronikus) tanulási környezetek tanulási eredményességre gyakorolt hatásai.